

Χώρια ἀπ' ὅλον αὐτὸ τὸν ὄγκο ἐργασίας, ἡ Δδα Σαραντίδῃ ἔχει ἀκόμα μεταφράσει καὶ τὰ ἐξῆς διηγήματα τοῦ Κορολένκο: «Ὁ Τυφλὸς Μουσικὸς», «Βερεσάγιεφ», «Πρὸς τὴ Ζωὴ» (διασκευασμένο), ἐτοιμάζοντας ταυτόχρονα καὶ τὰ κατοπινὰ πρωτότυπα δημιουργήματα: «Τὰ Χρυσάνθεμα» καὶ «Ἡ Γυναίκα» (διηγήματα), «Κορολένκο» (κριτική μελέτη) κτλ.

ΚΑ'Ι'ΡΟ 1919.

ΠΑΝΟΣ ΣΤΑΥΡΙΝΟΣ

Ο HENRI ZISLY ΚΑΙ Η ΦΥΣΙΚΗ ΖΩΗ.— Τὰ «Γράμματα» θὰ ἐκδόσουν ἀργότερα, στὴ σειρά τῶν «Βιβλίων τῆς Ζωῆς», μιὰ πρωτότυπη μελέτη τοῦ κ. Henri Zisly: *Conception du Naturisme Libertaire*. Θὰ ἐπιθυμούσαμε, ἀπὸ τώρα, νὰ ποῦμε μερικὰ λόγια γιὰ τὴν ἰδιόρρυθμη τούτῃ φυσιογνωμίᾳ τοῦ Ἀναρχισμοῦ.

Ὁ κ. Zisly, σὲ πολλοὺς ἀριθμοὺς ἐνὸς ἀξιόλογου περιοδικοῦ: «Ἡ Φυσικὴ Ζωὴ» (*La Vie Naturelle*) δημοσίευσε, ἄλλοτε, σημειώσεις σχετικὲς μὲ τὴ ζωὴ του, ἀρκετὰ περιέργες. Αὐτοχαρακτηριζόμενος λέγει: (1) «Ἀγαπῶ τὴν ἀμοιβαιότητα, εἶμαι ὑποχρεωτικὸς, μὰ οἱ ἄλλοι δὲν εἶνε πάντοτε τέτοιοι μαζί μου ὥστόσο ἂν ξεύρω τὸν τρόπο νὰ φανῶ καλὸς σὲ κάποιον, δὲν ἐπιδιώκω ποτὲ ὅπως καὶ μοῦ τὸ ἀνταποδώσει».

Συνεχίζοντας, στὸ ἴδιο φυλλάδιο, ὁ κ. Zisly μιλεῖ μὲ μιὰ φυσικὴ ὁλοσδιόλου μετριοφροσύνη γιὰ τὶς συνήθειες του, τὶς ροπὲς καὶ τὸν χαρακτήρα του. Ἐκεῖνους ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες ποὺ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὶς ἰδιαιτέρους (*intimes*) ἰδέες ἐνὸς συγγραφέως, συμβουλευόμε νὰ προστρέξουν στὰ σπανίζοντα τεύχη τῆς «Φυσικῆς Ζωῆς» (1). Δίδουν μιὰ σαφὴ ἰδέα τοῦ κ. Zisly, ὡς ἀνθρώπου.

Δὲν θὰ ἦταν ἱσως λιγώτερο περιέργο νὰ γνωρίσει κανεὶς τὶς ἀντιλήψεις τοῦ κ. Zisly. (2) «Ἐπεδίωξα κυρίως τὴν ἐκλαίτευση τῶν ἀντιλήψεων τῆς ἀπλῆς ζωῆς, μένοντας ἐκστατικὸς μπροστὰ στὴν ἀπλοποίηση τῶν ἐκφερομένων θεωριῶν καὶ τὴν εὐκολία (πολὺ μεγαλύτερη ἢ γιὰ ὅποια ἄλλη διδασκαλία) ἐφαρμογῆς τῶν ἴδιων αὐτῶν ἀντιλήψεων (ποὺ ἀκόμα ἱκανοποιοῦν μερικοὺς χαρακτήρες κ' ἰδιοσυγκρασίες) ποὺ παραμελοῦν σήμερα οἱ διάφοροι κοινωνιολόγοι. Διεῖδα ἐξ ἄλλου, σ' αὐτὴ τὴν προπαγάνδα, μιὰ ἰδιαίτερη τακτικὴ ἱκανὴ νὰ προσηλυτίσει στίς ἀναρχικὰς ἰδέες στοιχεῖα ὡς τὴν ὥρα ἀνυπότακτα (ἀηδιασμένα ἀπὸ τὶς ἐπιστημονικὰς περιπλοκὰς ποὺ διακρίνουν τὴ μέλλουσα κομμουνιστικὴ ἀναρχικὴ κοινωνία) κ' ἀποκτώντας ἔτσι τὴν πιθανότητα νὰ ζήσουν ἀμέσως τὴ ζωὴ τους, περιοριζόμενα στίς ἀπόλυτες φυσιολογικὰς ἀνάγκες, δίχως νὰ προσμένουν τοὺς μαγευτικοὺς παράδεισους μελλουσῶν πολιτειῶν, περισσότερο ἢ λιγώτερο προβληματικῶν».

Κ' οἱ κατοπινὲς τοῖτες γραμμὲς ἀποτελοῦν τὸ «πιστεύω» τοῦ κ. Henri Zisly. «Μὲ λίγα λόγια, εἶμαι ἐλευθερόφρων (*libertaire*) μὲ τάσεις φυσιολογικὰς, αὐτὸ ποὺ καθορίζω μὲ τὴ λέξη: νέο-φυσικὸς. Ἐπίσης μισῶ τὰ πλήθη, τὰ νοικοκυριά, τοὺς ὀμίλους!»

Στὸν κ. Henri Zisly ὀφείλομε ἓνα ἔργο ποικιλόμορφο, ὅχι ὅμως κ' ἄνισο, σύμφωνα πάντα μὲ τὶς ἀρχὰς ποὺ πρεσβεύει. Συντήνομε ὁλοσδιόλου ἰδιαίτερα ἓνα τομίδιο: «Πρὸς τὴν Κατάκτηση τοῦ Φυσικοῦ Κράτους» (3) τοῦ ὁποίου ἡ προοιμιακὴ δῆλωση εἶνε γιομάτῃ σοφροσύνη καὶ σκληρὲς ἀλήθειες. «Διηγῆματα καὶ Σκίτσα» (4): ἓνα παράξενο βιβλιαράκι μὲ πρῶτες ὁμοῦ νατουραλισμοῦ ποὺ θυμίζει τὸν Zola καὶ ποὺ σήμερα ἐπανευρίσκομε στίς σελίδες τοῦ Barbusse. Μὴς ἄρρεσ κυρίως: «Ἐνα παρθένο δάσος καὶ ὀμίλους».

Ὁ κ. Zisly ἔχει γράφει πάνω σὲ θέματα διάφορα: «Ἀντισεμιτισμός», «Πατριωτισμός», «Ἀτομικισμός», «Ἀναρχισμός», «Σοσιαλισμός», «Θρησκείες», «Φυσιολογία», «Αἰσθηματολογία», «Φεμινισμός», «Φιλολογία», «Τέχνες», «Θέατρο», «Ποίηση», «Κριτική», κ.λπ. Συνεργάσθηκε ἐπίσης σὲ πολλὰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Ὁ κ. Zisly κρατεῖ τακτικά, στὴν συνδικαλιστικὴ ἐφημερίδα «Ἡ Μάχη» (*La Bataille*)

(1) Ἀρ. 6 Νοέμβρ. - Δεκέμβρ. 1912.

(2) Ζητᾶτε ἀπὸ τὸν συγγραφέα: 7, Rue Jean-Robert, Paris (18^e).

(3) Paris (1899). Ζητᾶτε το ἀπὸ τὸν συγγραφέα. 7, Rue Jean-Robert (18^e).

(4) Paris (1904) Ζητᾶτε το ἀπὸ τὸν συγγραφέα. 7, Rue Jean-Robert (18^e).

μιὰ ἐπιφυλλίδα μετὸν τίτλο: «Ἀνάμεσα σὲ τὶς ἀναφυόμενες σκέψεις» ὅπου κάμνει λόγο γιὰ τὰ νεώτερα φιλολογικὰ καί, πρὸ πάντων, γιὰ τὴν προσπάθεια τῶν νέων. Καὶ τοῦτο, μετὴν εὐγενικῇ πρόθεσιν νὰ διαφωτίσει καὶ νὰ διαπαιδαγωγήσῃ τὸν λαόν.

ΚΑΪΨΟ, 1919.

E. G. CAHEN

Η ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΝΕΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ.—Μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπιθυμίες—γιὰ νὰ μὴν πῶ τὸ ὄνειρο—τοῦ πρῦτανῃ τοῦ King's College καὶ μεγάλου φίλου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Dr Ronald M. Burrows, ἦταν ἡ σύσταση αὐτῆς τῆς ἑδρας. Ὄταν, τὸ καλοκαίρι τοῦ 1916 βρισκόμουν αὐτὴν ἐγκαίρως, στὸ ἴδιο Πανεπιστήμιον, τῆς ἑδρας τῆς ἰσπανικῆς, μετὰ πόνο τῆς καρδιᾶς μου εἶπε: «πότε θ' ἀξιωθοῦμε νάχωμε καὶ ἑδρα τῆς Νεο-Ἑλληνικῆς!» Κι' ὁ Βενιζέλος εἶχε τὴν ἴδια ἐπιθυμίαν. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1915 εἶχε τηλεγραφῆσαι τοῦ Burrows πῶς εἶχεν ἑτοιμὸν νὰ παρουσιάσῃ στὴ Βουλὴ νομοσχέδιον γιὰ νὰ βοηθήσῃ ὑλικά τὴν σύστασιν αὐτῆς. Τὰ κατόπιν ἔθνικα συμβάντα—οἱ συμφορὰς οἱ ἔθνικες νὰ ποῖμε πῶς σωσὰν—δὲν τὸν ἄφηναν τότε νὰ τὸ κάμῃ.

Πέρασε μερικὸς καιρὸς. Δυὸ Ἑλληνες—Χιῶτες μάλιστα—οἱ κ. κ. Ν. Εὐμορφόπουλος καὶ Μ. Μηταράγγας μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ πρέσβη μας κ. Γενναδίου ἀνέλαβαν νὰ σπρώξουν τὴν ιδέα. Μάζεψαν £ 11.380 ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Μασσαλίας. Στὸ γυρισμὸν τοῦ ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην ὁ Βενιζέλος δὲν ἔχασε τὴν ὑπόσχεσίν του καὶ ἡ Βουλὴ μας ψήφισε γιὰ τὴν ἑδρα αὐτὴ £ 300 τὸ χρόνο. Κ' ἔτσι συστήθηκεν ἡ ἑδρα, ὅπου θὰ διδάσκηται ὅχι μόνον ἡ Νεο-Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ Φιλολογία μὰ καὶ ἡ Βυζαντινὴ. Μόνιμος καθηγητὴς δὲν διορίσθηκεν ἀκόμα. Τὸ χειμῶνα τοῦτο ἴσως διδάξῃ ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου μας κ. Σ. Μενάρδος Νεο-Ἑλληνικὴ Φιλολογία καὶ ὁ λόγιος κ. Ἰω. Ν. Μαυρογορδάτος Νεώτερη Ἑλληνικὴ Ἱστορία. Ὑφηγητὴς διορίσθηκεν ὁ κ. Λυσίμαχος Οἰκονόμου, μαθητὴς τοῦ Ψυχάρη καὶ τοῦ Diehl, τὸν ὁποῖον ἡ διδακτορικὴ «Θέσις» στὴ Sorbonne «Η θρησκευτικὴ ζωὴ στὴ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορίαν στὸν καιρὸ τῶν Κομνηνῶν καὶ τῶν Ἀγγέλων» βγήκε τελευταίως στὸ Παρίσι σ' ἕνα ὥραϊον τόμον ἀπὸ 250 σελίδας μετὰ τιμητικώτατον καὶ σοφὸν πρόλογον τοῦ Diehl.

Κ' ἔτσι ἡ γνώσις τῆς Νεο-Ἑλληνικῆς, ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ λογοτεχνικὴ, γιὰ πρώτη φορὰ ξαπλώνεται καὶ στὴν Ἀγγλίαν. Καὶ μ' αὐτὴ φυσικὰ κι' ὁ δημοτικισμὸς.

ΑΘΗΝΑ, ΘΕΒΡΗΣ 1919.

Δ. Π. Π.

Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ Ο κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ.—Ἄν ἡ δημοτικὴ γλῶσσα καθιερώθηκε ἀπὸ τὸ ἴδιον τὸ Κράτος πᾶν στὸ δημοτικὸν σχολεῖόν, τὸ ὀφείλομε σὲ μεγάλο μέρος στὴ δράσιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου τῆς Ἀθῆνας. Μὲ τὰ δημοσιεύματά του, τὸ περιοδικόν του καὶ τὴν ὅλην κοινωνικὴν του δράσιν, σκόρπισε γύρω του μίαν ἀξιόλογον ἐπιρροὴν ποὺ μᾶς δίνει σήμερον τοὺς καρπούς αὐτῆς. Ἐνας ἀπὸ τοὺς ἰδρυτὰς αὐτοῦ, ὁ Ἀλέκος Δελμούζος, ἔχτισε τὸ πρότυπον Παρθενάγωγεόν τοῦ Βόλου καὶ ἄρχισε ἔτσι πρῶτος τὸ πείραμα νὰ λύσῃ τὸ ἐκπαιδευτικὸ ζήτημα στὴν Ἑλλάδα. Σήμερα ὁ Δελμούζος πάλιν μαζὺ μετὸν πραγματικὸν διευθυντὴ ὅλης τῆς κινήσεως ποὺ γίνεται ἀπ' τὸν Ὁμιλόν, τὸν κ. Τριανταφυλλίδην, ὡς Ἀνώτεροι Ἐπόπτες τῆς Παιδείας, ὁδηγοὺν καὶ ἐπιστατοῦν τὴν ἐφαρμογὴν τῆς δημοτικῆς.

Ἡ ἐργασία εἰδικῶς τοῦ κ. Τριανταφυλλίδου ἀπὸ χρόνια τώρα τιμᾷ ἀληθινὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην. Κατόρθωσε ὁ Τριανταφυλλίδης ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς νὰντιληφθεῖ τὴν πραγματικὴν φύσιν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος: εἶδε ὅτι ἡ γλῶσσα εἶνε καθαρὸν κοινωνικὸν φαινόμενον. Ὅχι δηλαδὴ αὐθαίρετον κατασκευάσμα περισσότερον ἢ λιγώτερον σοφοῦ θεωρητικοῦ, ἀλλὰ γέννημα αὐθόρμητον καὶ πολυσύνθετον μιᾶς ὁλόκληρης κοινωνίας. Ἔτσι διόρθωσε τὴν δογματικότητα τῶν πρώτων δημοτικιστῶν ποὺ δὲν πετύχαν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ κάποιον ἰδεολογικὸ φανατισμὸν ποὺ τοὺς ἔκανε νὰ συλλαμβάνουν τὴν γλῶσσαν ὡς ἕνα κατασκευάσμα τῆς λογικῆς.

Μὲ τὸ πρῶτον τοῦ ἑλληνικοῦ ἔργου, γιὰ τὶς ξένες λέξεις «Ξενηλασία ἢ Ἰσοτέλειαν» φανερόνεται ἕνα καλὰ συστηματοποιημένον καὶ μελετημένον μυαλὸν ποὺ δὲ χρειάζεται παρὰ νὰ συγκεντρώσῃ περισσότερον τὶς γνώσεις του καὶ τὰ συμπεράσματά του γιὰ νὰ γίνῃ ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ὁρθογραφίας μας», πικρῆς σὲ μάθησιν καὶ ἀκριβολογία μελέτης. Τὸ ὀρθογραφικὸν σύστημά του ἂν καὶ ὅχι ἀπλό, εἶνε ὅμως ἡ πρώτη ἀπόπειρα ἀπλοποιήσεως τῆς κληρονομικῆς αὐτῆς ἀμαρτίας ποὺ εἶνε ἡ ὀρθογραφία μας.